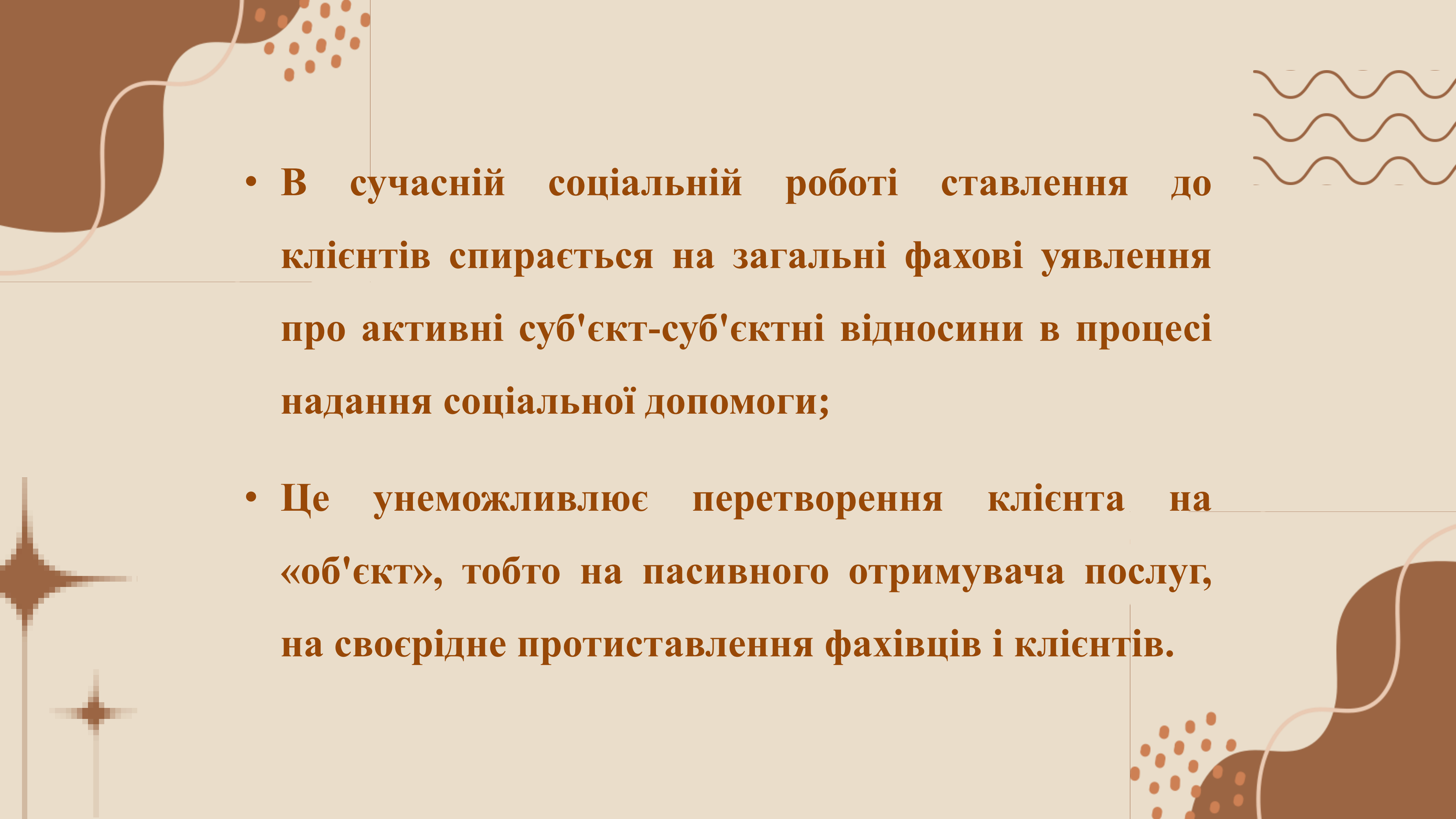

**Трансформація статусу клієнта
соціальної служби: від об'єкта
допомоги до суб'єкта змін**

-
- В сучасній соціальній роботі ставлення до клієнтів спирається на загальні фахові уявлення про активні суб'єкт-суб'єктні відносини в процесі надання соціальної допомоги;
 - Це унеможлиблює перетворення клієнта на «об'єкт», тобто на пасивного отримувача послуг, на своєрідне протиставлення фахівців і клієнтів.

Особливості статусу клієнта соціальної роботи

- Соціальна робота ґрунтується на ідеї, що особа, котрій надають допомогу, володіє особистісною суб'єктністю, а тому, залежно від інтелектуальних, фізичних, психічних і моральних ресурсів, вона має брати участь у розв'язанні своїх проблем, взаємодіяти із соціальним працівником.
- Клієнт соціальної роботи — індивід, група людей, сім'я, громада, які не можуть самотійно подолати свої проблеми, вийти з життєвої кризи, функціонувати самотійно і тому потребують допомоги фахових соціальних працівників, є адресатами соціальної роботи.

Дядя Гриша –
волонтер з Херсону

Еволюція клієнтів соціальної роботи в США та в Україні

- На початку XX ст. клієнтами американських соціальних працівників були переважно емігранти;
- У 30-ті роки, з настанням великої економічної депресії, основною соціальною проблемою була бідність, а клієнтами соціальних служб — малозабезпечені люди, які опинилися за межею бідності;
- Після Другої світової війни американські соціальні служби зосередилися на роботі з представниками середнього класу, особисті проблеми яких були пов'язані насамперед із стосунками у сім'ях;
- У 60-ті роки розпочався поступовий розвиток групових форм роботи, а також спрямованої на структурні зміни роботи у громаді;
- Через два десятиліття клієнтом соціальної роботи почали вважати будь-якого суб'єкта, який має проблеми, а завданням соціальних працівників — сприяння нормальному його функціонуванню в суспільстві;
- В Україні клієнтами чи потенційними клієнтами соціальної роботи найчастіше вважають представників вразливих (пригнічених) верств, груп населення («груп ризику»).

Потенційні клієнти соціальної роботи:

- бездомні люди;
- родини, в яких існують проблеми дитячої занедбаності;
- подружні пари, що мають серйозні подружні конфлікти;
- родини, в яких дитина виховується лише одним з батьків;
- особи, які живуть з ВІЛ/СШД, та їхні родини;
- осіб, які мають низькі доходи через безробіття, відсутність годувальника;
- особи, які перебувають в ув'язненні чи колишні ув'язнені, життя яких поруйноване покаранням за порушення закону;
- незаміжні вагітні дівчата-підлітки або такі, що вже виховують дитину;
- гомосексуалісти, лесбіянки, які мають особисті або сімейні проблеми;
- особи, які мають соматичні (тілесні), психічні захворювання або інвалідність; термінально (безнадійно) хворі;
- залежні від алкоголю, наркотиків особи та їхні родини;
- мігранти і меншини, що мають недостатні ресурси, можливості, жертви расизму, сексизму (статевої дискримінації) або інших форм дискримінації;
- особи із затримками розвитку (інваліди розвитку) та їхні родини;
- особи похилого віку, які не можуть адекватно функціонувати;
- мігранти і біженці, яким не вистачає необхідних для життя ресурсів;
- діти, які залишилися без піклування батьків або які зазнають насилля;
- діти, які мають проблеми у навчанні, та їхні родини;
- особи, які перебувають у стресовому стані, спричиненому травматичними подіями (смерть близької людини, природні або техногенні катастрофи, вихід на пенсію тощо), а також діти, які покинули родину.

Стадії процесу подолання складних життєвих обставин для отримувача соціальної послуги:

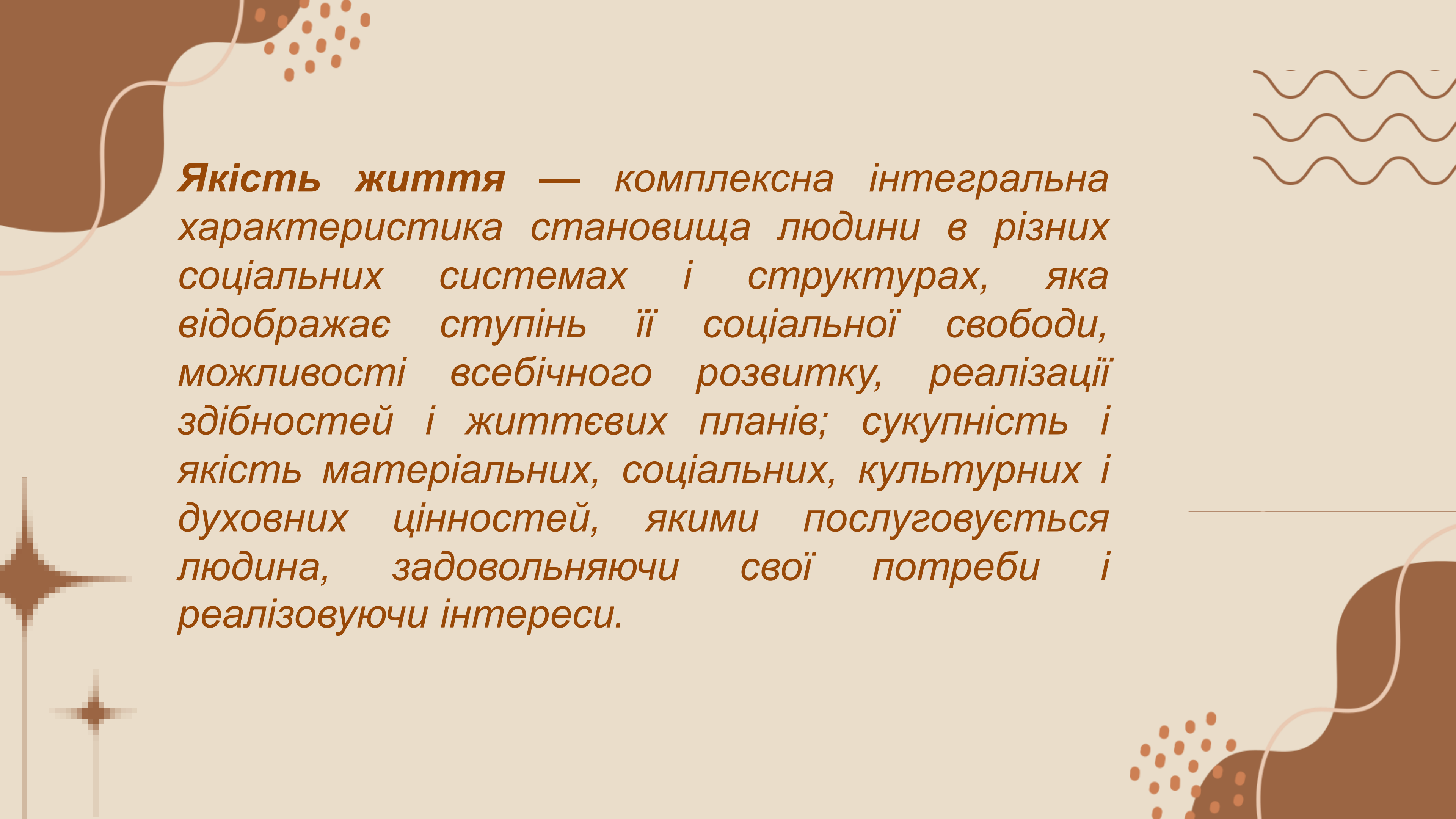
- 1. Запобіжна стадія.** Діяльність на цьому етапі допомагає людині підготуватися до подолання труднощів (наприклад, сприяння в іншій інтерпретації ситуації).
- 2. Безпосереднє подолання проблеми.** Суть його полягає в докладанні зусиль для розв'язання конкретних проблем.
- 3. Відновлювальна стадія.** На цій стадії людина має справу із наслідками критичної події, тому необхідно обмежити обсяги втрат, швидше повернутися до нормального стану.

ПОТРЕБИ + РЕСУРСИ

- **Соціальна робота** покликана забезпечити відповідність потреб людини і ресурсів соціальних систем, поліпшити взаємодію людини з її фізичним і соціальним оточенням.
- **Потреба** — необхідність у чомусь для підтримки життєдіяльності організму людини, соціальної групи, суспільства; внутрішня спонука активності; стан організму, особи, соціальної групи, суспільства, що виражає залежність від об'єктивного змісту умов їхнього існування і розвитку.
- **Для соціальних працівників** важливим є пошук ресурсів, які сприяють поліпшенню соціального функціонування клієнта.
- **Ресурси** — джерело й арсенал засобів і можливостей, якими за необхідності можна послуговуватися при виконанні певного завдання, удосконалення дій.

Якість життя — комплексна інтегральна характеристика становища людини в різних соціальних системах і структурах, яка відображає ступінь її соціальної свободи, можливості всебічного розвитку, реалізації здібностей і життєвих планів; сукупність і якість матеріальних, соціальних, культурних і духовних цінностей, якими послуговується людина, задовольняючи свої потреби і реалізуючи інтереси.

Види соціального виключення:

- економічна сфера - бідність, тривале безробіття, обмежений доступ до можливостей кредитування;
- життєвий простір - проблематичне сусідство, високий рівень кримінальності, бідності місцевого оточення;
- життєва мобільність;
- політичне життя.;
- можливість приймати рішення;
- особистісних можливостей - етнічна, культурна, релігійна, класова належність;
- соціальні мережі;
- соціальне буття.

Методи та форми роботи із соціальним виключенням:

- психологічна підтримка для корекції досвіду, що травмує;
- мотивація і розвиток можливостей і навичок самодопомоги клієнтів;
- допомога у вивченні мови країни проживання, здобутті ними професійної освіти;
- налагодження стосунків з оточенням, сприяння самовизначенню в ньому;
- започаткування (участь у створенні) відповідних структур (організацій) для роботи з біженцями та їхніми сім'ями;
- активізація груп підтримки в громаді (допомога в їх створенні) і роз'яснювальна робота, спрямована на подолання ворожості до представників цієї групи.

Дякую за
увагу!